

ocen z przedmiotów artystyczno-zawodowych oraz uczniowi – **laureatowi międzynarodowego lub krajowego konkursu artystycznego** (art. 90j ust. 2 ustawy o systemie oświaty).

Stypendium przyznaje się nie wcześniej niż po ukończeniu pierwszego roku nauki w danym typie szkoły artystycznej i nie częściej niż raz w roku.

Wniosek o przyznanie stypendium ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego dla ucznia spełniającego warunki określone w art. 90j ustawy o systemie oświaty przedstawia ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego dyrektor szkoły artystycznej, której uczniem jest kandydat do stypendium, w terminie:

- do 15 kwietnia – w przypadku uczniów klas programowo najwyższych,
- do 15 września – w przypadku uczniów pozostałych klas.

Wniosek powinien zawierać w szczególności imię i nazwisko kandydata do stypendium oraz informację o spełnianiu przez kandydata do stypendium warunków uzasadniających przyznanie stypendium, o których mowa w art. 90j ust. 1–3 ustawy o systemie oświaty (§ 4 rozporządzenia w sprawie stypendiów rządowych).

Stypendium ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego **wypłaca się jednorazowo:**

- uczniom klas programowo najwyższych – nie później niż do 31 sierpnia,
- uczniom pozostałych klas – nie później niż do 31 grudnia.

Przekazuje się je na rachunek bankowy ucznia lub jego rodziców. Na wniosek ucznia lub jego rodziców stypendium jest wypłacane w inny sposób.

2. Świadczenia motywacyjne dla nauczycieli

Oprócz uczniów, również nauczycielom przysługują świadczenia, które mają charakter motywacyjny. Nauczyciel może liczyć na **dodatek lub nagrody**. Zasady i tryb ich przyznawania określają organy prowadzące szkołę. Nagrody mogą być nauczycielom przydzielane przez:

- organ prowadzący szkołę,
- dyrektora szkoły,
- kuratora oświaty,
- organy sprawujące nadzór pedagogiczny,
- ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Ponadto art. 51 ust. 1 Karty Nauczyciela przewiduje, że **nauczycielom może być przyznany Medal Komisji Edukacji Narodowej za szczególne**

zasługi dla oświaty i wychowania. Zasady nadawania medalu określa minister właściwy do spraw oświaty i wychowania. Nauczycielowi z długim stażem pracy i ze znaczącym oraz uznanym dorobkiem zawodowym może być nadany tytuł honorowy profesora oświaty (art. 9i Karty Nauczyciela).

2.1. Dodatek motywacyjny

Dodatek motywacyjny jest składnikiem wynagrodzenia, który związany jest z jakością świadczonej pracy i wykonywaniem dodatkowych zadań lub zajęć przez nauczyciela. Ma on zachęcać nauczycieli do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, zwiększenia zaangażowania w pracy oraz dbałości o wysoki jej poziom (wyrok WSA we Wrocławiu z 25 października 2012 r., sygn. akt IV SA/Wr 714/11).

Wysokość stawek dodatku i szczegółowe warunki jego przyznawania określa organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego, uwzględniając przewidywaną strukturę zatrudnienia. Następuje to w drodze regulaminu wynagradzania nauczycieli, uzgadnianego ze związkami zawodowymi zrzeszającymi nauczycieli (art. 30 ust. 6a Karty Nauczyciela).

Ogólne warunki przyznania nauczycielowi dodatku motywacyjnego określa § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (dalej: rozporządzenie w sprawie wynagradzania nauczycieli). Do warunków tych należą:

- osiągnięcia w realizowanym procesie dydaktycznym,
- osiągnięcia wychowawczo-opiekuńcze,
- wprowadzanie innowacji pedagogicznych, skutkujących efektami w procesie kształcenia i wychowania,
- zaangażowanie w realizację czynności i zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela (inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów),
- szczególnie efektywne wypełnianie zadań i obowiązków związanych z powierzonym stanowiskiem,
- realizowanie w szkole zadań edukacyjnych, wynikających z przyjętych przez organ prowadzący priorytetów w realizowanej lokalnej polityce oświatowej.

W rozporządzeniu tym zostały przedstawione kategorie osiągnięć zawodowych nauczycieli uzasadniających prawo do dodatku motywacyjnego. **Regulamin wynagradzania ustalany przez organ prowadzący ma za zadanie wskazać przykłady pożądaných zachowań w obrębie tych kategorii** (np. kategoria „osiągnięcia w realizowanym procesie dydaktycznym” może być doprecyzowana jako „wprowadzanie innowacji, eksperymentów pedagogicznych” albo kategoria „osiągnięcia w realizowanym procesie dydaktycznym” może oznaczać „uczeń zdolny, przygotowywany przez nauczyciela, został laureatem olimpiady ogólnopolskiej bądź konkursu wojewódzkiego; praca z uczniami trudnymi pozwoliła uzyskać tym uczniom lepsze wyniki w dostatecznie długim okresie nauki” itp.). W ten sposób zachowana zostaje prawidłowość w relacji między przepisem regulującym daną kwestię w sposób ogólny a przepisem mającym na celu jego konkretyzację (wyrok WSA we Wrocławiu z 3 czerwca 2009 r., sygn. akt IV SA/Wr 94/09).

Z ORZECZNICTWA

Nie można nie przyznać dodatku motywacyjnego nauczycielowi, który spełnił kryteria do tego dodatku określone w regulaminie.

Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 23 maja 2013 r.,
sygn. akt III APa 10/13

Dodatek motywacyjny jest dodatkiem fakultatywnym odnoszącym się do jakości świadczonej pracy i wykonywania dodatkowych zadań lub zajęć, nie zaś dodatkiem związanym z powierzonym stanowiskiem lub sprawowaną funkcją.

Wyrok WSA w Olsztynie z 26 sierpnia 2008 r.,
sygn. akt II SA/OL 365/08

Dodatek motywacyjny ma charakter okresowy i przysługuje w okresie, na który został przyznany, nie posiada natomiast charakteru funkcyjnego.

Wyrok WSA z 26 kwietnia 2006 r.,
sygn. akt IV SA/Wr 274/05

Przyznany dodatek motywacyjny jest składnikiem wynagrodzenia i staje się istotnym elementem umowy o pracę. Zmiany wynagrodzenia na niekorzyść pracownika wymagają wypowiedzenia warunków płacy (rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Łódzkiego z 1 lutego 2006 r., zn. PN.I.0911/1/06).

2.2. Ustalenia regulaminu wynagradzania nauczycieli

Zasady przyznawania dodatku motywacyjnego dla nauczycieli określa organ prowadzący w drodze regulaminu wynagradzania. Chodzi o radę gminy, radę powiatu i sejmik województwa (art. 91d pkt 1 Karty Nauczyciela). Karta Nauczyciela w art. 30 ust. 6 określiła obligatoryjną treść aktu wydawanego przez organ prowadzący szkołę, w zakresie dodatku motywacyjnego dla nauczycieli. Musi on uregulować szczegółowe warunki przyznawania dodatku oraz wysokość stawek dodatku.

Zadaniem organu prowadzącego jest więc uszczegółowienie przesłanek ogólnych wymienionych w § 6 rozporządzenia w sprawie wynagradzania nauczycieli. **Katalog warunków przyznawania dodatku motywacyjnego nauczycielom wskazany w tym rozporządzeniu jest katalogiem zamkniętym.** Organ prowadzący szkołę dokonując doprecyzowania przesłanek ogólnych nie może wykroczyć poza ich ramy (wyrok WSA w Poznaniu z 21 marca 2007 r., sygn. akt IV SA/Po 54/07). Jego rola sprowadza się do konkretyzacji ogólnych warunków, a nie do ustalania nowych przesłanek (rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Lubelskiego z 19 grudnia 2013 r., zn. PN-II.4131.386.2013).

PRZYKŁAD

Rada powiatu w regulaminie wynagradzania nauczycieli w części odnoszącej się do przesłanek nabycia uprawnień do dodatku motywacyjnego ustaliła, że warunkiem jest systematyczne i efektywne przygotowywanie się do przydzielonych obowiązków, podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych oraz rzetelne i terminowe wywiązywanie się z poleceń służbowych. Przesłanki uprawniające do przyznania nauczycielowi dodatku motywacyjnego wykraczają poza ogólne warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego określone w rozporządzeniu w sprawie wynagradzania nauczycieli. Nie stanowią też uszczegółowienia żadnego z ogólnych warunków. Ponadto realizacja określonych w regulaminie rady powiatu przesłanek jest obowiązkiem pracowniczym nauczyciela. Prawo do dodatku motywacyjnego powinno być natomiast uzależnione wyłącznie od jakości świadczonej pracy i wykonywania dodatkowych zadań.

Katalog warunków przyznawania dodatku motywacyjnego nauczycielom, ustalonych przez organ prowadzący, powinien być zamknięty i na tyle przejrzysty, aby wykluczyć branie pod uwagę innych kryteriów niż te przewidziane przez regulamin. Niedopuszczalny jest więc zabieg redakcyjny polegający na rozpoczęciu listy przesłanek od wyrazów „w szczególności”. Taki zapis

może sugerować, że oprócz warunków ustalonych w regulaminie obowiązują również jeszcze jakieś inne (wyrok WSA we Wrocławiu z 10 września 2013 r., sygn. akt IV SA/Wr 315/13).

Organ prowadzący ma kompetencje do ustalenia okresu wypłacania dodatku motywacyjnego.

Z ORZECZNICTWA

Wprowadzenie ograniczenia czasowego przyznawania tego dodatku mieści się w pojęciu „szczegółowych warunków przyznawania dodatków”. Trudno nawet przyjąć, aby dodatek taki przyznawany był na czas nieokreślony, skoro związany jest on ściśle z jakością świadczonej pracy.

Wyrok NSA z 22 maja 2013 r.,
sygn. akt I OSK 203/13

Kolejnym obligatoryjnym elementem regulaminu jest określenie wysokości stawek dodatku. Karta Nauczyciela w art. 30 ust. 6 upoważnia organ prowadzący do ustalenia tej wysokości. Oznacza to, że organ nie może przenieść tej kompetencji na inne podmioty, np. na dyrektora szkoły lub organ wykonawczy jednostki samorządowej (rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Dolnośląskiego z 5 marca 2014 r., zn. NK-N.4131.2.2.2014.RJ1).

Z treści regulaminu musi wynikać wyraźnie wysokość tego dodatku, tak aby zarówno nauczyciel, jak i organ przyznający ten dodatek wiedzieli, jaka jest jego wysokość. Kwestia ta jest ważna, gdyż dodatek motywacyjny jest składnikiem wynagrodzenia.

PRZYKŁAD

Rada gminy ustaliła w regulaminie jedynie górną wysokość stawki dodatku motywacyjnego. Taki zapis jest nieprawidłowy, gdyż nie daje odpowiedzi na pytanie, jaka jest minimalna wysokość dodatku motywacyjnego, którą może otrzymać nauczyciel. Przy takim zapisie dopuszczalna będzie taka jego interpretacja, że dodatek może być przyznany w kwocie 0 zł.

Forma określenia wysokości stawki dodatku zależy od organu prowadzącego. Może to być wysokość kwotowa, procent od wynagrodzenia zasadniczego lub procent stawki bazowej, przedział określający dodatek w wysokości

od – do (tzw. widełki), czy też uzależnienie przyznania dodatku od poszczególnych okoliczności związanych z uzyskaniem do niego prawa (wyrok WSA w Olsztynie z 18 czerwca 2008 r., sygn. akt II SA/Ol 209/08; wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 19 sierpnia 2009 r., sygn. akt II SA/Go 439/09).

Karta Nauczyciela pozwala na określenie wysokości stawek dodatków oraz szczegółowych warunków przyznawania tych dodatków, nie zaś sposobu wyliczania dodatku (rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Dolnośląskiego z 21 lipca 2015 r., zn. NK-N.4131.102.9.2015.JW1).

W kompetencji organu prowadzącego szkołę, wskazanej w art. 30 ust. 6 Karty Nauczyciela nie mieści się uprawnienie do określenia tego, kiedy dodatki, jako składniki wynagrodzenia, powinny być wypłacane lub kiedy nie przysługują. Organ prowadzący szkołę nie może określić tej kwestii w formie uchwały, ponieważ tę materię regulują przepisy Karty Nauczyciela (rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Świętokrzyskiego z 4 marca 2014 r., zn. PNK.I.4131.12.2014).

Przyznanie dodatku motywacyjnego zależy od poziomu spełniania ustalonych warunków, bez względu na pełnioną przez nauczyciela funkcję. Nie ma zatem podstaw, aby np. dyrektorowi szkoły przysługiwał dodatek w większej wysokości niż nauczycielowi (rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Lubelskiego z 19 grudnia 2013 r., zn. PN-II.4131.386.2013). Karta Nauczyciela w art. 30 ust. 2 wyraźnie mówi, że wysokość dodatku motywacyjnego nie zależy od zajmowanego stanowiska, ale od jakości świadczonej pracy i wykonywania zadań. Inaczej naruszałoby to zasadę równości, wyrażoną w art. 32 Konstytucji RP (por. rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Mazowieckiego z 27 października 2011 r., LEX-O.4131.39.1.2011.AD; rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Lubelskiego z 20 kwietnia 2009 r., zn. NK/Z.II.0911-155/09).

Z ORZECZNICTWA

Regulamin wynagradzania nauczycieli ustalany przez właściwy organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego jest aktem prawa miejscowego. Odnosi się bowiem do wszystkich nauczycieli zatrudnionych w placówkach, dla których organem założycielskim są właściwe organy samorządu.

Wyrok WSA we Wrocławiu z 10 września 2013 r.,
sygn. akt IV SA/Wr 315/13

Przykładowe zapisy regulaminu wynagradzania nauczycieli dotyczące dodatku motywacyjnego przedstawia **wzór 5**.

WZÓR 5. Przykładowe zapisy regulaminu wynagradzania odnoszące się do dodatku motywacyjnego

(...) Rozdział 3

Dodatek motywacyjny

§ 2

1. Przy ustalaniu dodatku motywacyjnego dla nauczycieli bierze się pod uwagę następujące warunki:
  - 1) uzyskiwanie przez uczniów osiągnięć edukacyjnych potwierdzonych wynikami klasyfikacji lub promocji, efektami egzaminów lub sprawdzianów,
  - 2) uzyskiwanie przez uczniów sukcesów w olimpiadach, konkursach, zawodach sportowych itp.,
  - 3) inicjowanie i prowadzenie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych,
  - 4) stosowanie nowych rozwiązań metodycznych w zajęciach dydaktyczno-wychowawczych oraz zróżnicowanych, aktywnych form i metod nauczania angażujących ucznia w proces dydaktyczny,
  - 5) opracowywanie i wdrażanie autorskich programów działań edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych,
  - 6) opracowywanie i realizację projektów (np. konkursu, festiwalu, sympozjum) poszerzających działania szkoły w zakresie zadań dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych,
  - 7) aktywne i efektywne działanie na rzecz uczniów potrzebujących szczególnej opieki,
  - 8) prowadzenie działalności mających na celu zapobieganie i zwalczanie przejawów patologii społecznej,
  - 9) rozwiązywanie problemów wychowawczych uczniów we współpracy z rodzicami (prawnymi opiekunami),
  - 10) udział w organizowaniu imprez i uroczystości szkolnych,
  - 11) opiekowanie się samorządem uczniowskim lub innymi organizacjami uczniowskimi działającymi na terenie szkoły.
2. Poza kryteriami, o których mowa w ust. 1, podstawę ustalenia dodatku motywacyjnego może stanowić szczególnie efektywne wypełnianie zadań związanych z powierzonym stanowiskiem.
3. W przypadku dyrektora szkoły (placówki) podstawę przyznania dodatku motywacyjnego może stanowić:
  - 1) efektywne organizowanie i kierowanie działalnością szkoły (placówki),

- 2) pozyskiwanie środków pozabudżetowych oraz umiejętność ich właściwego wykorzystania na cele szkoły (placówki),
- 3) podejmowanie działań motywujących nauczycieli do doskonalenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- 4) organizowanie konferencji szkoleniowych,
- 5) obecność szkoły (placówki) w środowisku lokalnym, udział w imprezach, konkursach i przeglądach organizowanych przy współpracy z instytucjami społeczno-kulturalnymi.

§ 3

1. Dodatek motywacyjny przyznaje się kwotowo na czas określony, nie krótszy niż 2 miesiące i nie dłuższy niż 8 miesięcy.
2. Wysokość dodatku motywacyjnego dla nauczycieli w ramach posiadanych środków ustala dyrektor szkoły, a dla dyrektora szkoły – Wójt Gminy.
3. Indywidualnie przyznana kwota dodatku motywacyjnego dla nauczyciela lub dyrektora szkoły nie może być niższa niż 2% i nie wyższa niż 50% stawki bazowej.
4. Dodatek motywacyjny wypłaca się miesięcznie z góry, w terminie wypłaty wynagrodzenia. (...)

2.3. Nagrody

Nauczycielom przysługują nagrody za ich osiągnięcia w zakresie pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, w tym realizacji zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę, oraz wykonywania innych zadań statutowych szkoły. Wypłacane są one przez organ prowadzący i dyrektora szkoły (art. 49 ust. 2 Karty Nauczyciela).

Nagrody te zostały przewidziane dla nauczycieli, którzy przepracowali w szkole co najmniej rok. Wobec tego, że Karta Nauczyciela w art. 49 ust. 2 nie wskazuje, że warunkiem przyznania nagrody jest przepracowanie roku w danej szkole, oznacza to, że należy brać tu pod uwagę ogólny staż pracy w szkole (szkołach), a nie wyłącznie w tej placówce, w której ma być przyznane to świadczenie.

Karta Nauczyciela w art. 49 ust. 1 przewiduje specjalny fundusz na nagrody dla nauczycieli za ich osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze. Przepis ten określa wysokość środków, które mają być na ten cel przeznaczone